

Čtyři roky po velkém požáru: Moře zeleně, novinky pro návštěvníky, postupná obnova turistických tras a pokročilý systém požární prevence

24.7.2026 - Tomáš Salov | Ministerstvo životního prostředí ČR

Čtyřiaadvacátého července uplynuly přesně čtyři roky od vzniku rozsáhlého požáru v okolí Hřenska. Oheň se tehdy v období extrémního sucha rozhořel v oblasti Malinového dolu a kvůli celé řadě nepříznivých okolností se postupně rozšířil na plochu přesahující 1000 hektarů - zanechal po sobě viditelně spálenou krajinu. Ta dnes působí úplně jiným dojmem, všudypřítomné odstíny černé vystřídala bujná zeleň rychle postupující spontánní obnovy lesa. Zatímco je obnova lesních ekosystémů ponechána především přírodním procesům, pokračuje Správa Národního parku České Švýcarsko v obnově a rozvoji infrastruktury pro člověka, a to i ve spolupráci s dalšími partnery, zejména pak s obcí Hřensko. Správa parku v uplynulých letech také rozvinula komplexní systém požární prevence, který zdaleka přesahuje zákonné požadavky kladené na vlastníky lesů v Česku.

“V uplynulých letech jsme navrhli a realizovali celou řadu řešení vedoucích k postupné obnově poškozené infrastruktury. Velký důraz jsme kladli i na rozvoj prevence a snižování rizik jak pro návštěvníky, tak i místní obyvatele,” říká Petr Kříž, ředitel Správy Národního parku České Švýcarsko, a dodává: “V oblasti Hřenska nyní realizujeme také projekty, které zdejší návštěvnickou infrastrukturu dále rozvinou. Cílem je nejen úplná obnova odpovídající stavu před požárem, ale významné rozšíření nabídky pro návštěvníky i místní obyvatele.”

„Na obnově turistické infrastruktury spravované obcí Hřensko se správou národního parku úzce spolupracujeme. Postupně se nám daří otevírat úseky soutěsek, do nichž ještě donedávna nebylo možné veřejnosti umožnit bezpečný vstup. Provoz přizpůsobujeme aktuálním bezpečnostním podmínkám a pokračujeme v přípravě dalších dosud uzavřených míst,” říká Kateřina Horáková, starostka obce Hřensko. „Stejnou pozornost věnujeme bezpečnosti obyvatel - požární prevenci, protipovodňovým opatřením i geologickým rizikům. Jsou to dlouhodobé úkoly, které se správou národního parku průběžně řešíme.“

Následující text přináší zběžný přehled o vývoji požárem zasaženého území národního parku České Švýcarsko a činnostech vyvíjených správou parku v uplynulém období.

Obnova přírody

Po čtyřech letech spontánní obnovy na celé ploše zasažené požárem dominují pionýrské dřeviny, nejčastěji břízy. Předcházelo jim období, během kterého se na požářišti rychle střídaly organismy charakteristické svou vazbou na plochy po požáru. Dnes jsou v podrostu mladých bříz již dobře patrné semenáčky dlouhověkých dřevin.

Nový les se vyvíjí v pestré mozaice, která se mění podle intenzity někdejšího požáru, vlhkosti, charakteru půdy, světelných podmínek i dostupnosti semen. Vedle bříz se uplatňují také osiky či borovice. Pod jejich postupně se uzavírajícími korunami vzniká příznivější mikroklima pro další generaci lesa, včetně dubů a buků. Svou funkci zde mají také ponechané odumřelé stromy, které pomáhají zadržovat vlhkost, jejich stín chrání mladé stromky před extrémními teplotami a současně

poskytují životní prostor celé řadě organismů.

Proměna požářiště je zároveň předmětem dlouhodobého odborného sledování. Výzkumy zachycují nejen obnovu stromového patra, ale také vývoj půdy, hub, bezobratlých, ptáků a dalších skupin organismů. Území poskytuje mimořádnou možnost pozorovat vznik přírodě bližšího a druhově pestřejšího lesa v místech, kde lidé v minulosti na nevhodných stanovištích založili smrkové monokultury.

Obnova základní prostupnosti území a bezpečnostní infrastruktury

Prvními kroky v roce 2022 - bezprostředně po požáru - bylo provedení bezpečnostních těžeb podél krajské silnice mezi Hřenskem a Mezní Loukou, podél přístupové cesty k Pravčické bráně ve směru od Hřenska a později podél Mlýnské cesty z Mezné ke křižovatce Tři Prameny. Odstraněním požárem poškozených stromů byly obnoveny dopravní propojení v rámci obce Hřensko a přístupnost Pravčické brány či Divoké soutěsky pro návštěvníky.

Požár významně zasáhl bezpečnostní prvky chránící obec Hřensko před pádem kamenů a stromů. Vysokozátěžové bariéry instalované správou parku v roce 2015 na svazích nad obcí v celkové délce téměř tří kilometrů byly na řadě míst poškozeny žárem, případně později pády stromů či kamenů. Po bezodkladných provizorních opravách Správa národního parku přistoupila k údržbě bezprostředního okolí bariér, spočívající v technicky extrémně náročném odtěžení stromů z jejich okolí. Kmeny byly následně vrtulníkem ze strmých svahů odstraněny.

Po odstranění rizika opakovaného poškozování vysokozátěžových bariér padajícími stromy může Správa Národního parku České Švýcarsko v tomto roce přistoupit k jejich opravě, díky které opět nabydou plné zatížitelnosti. Zástavba obce Hřensko tak bude opět plnohodnotně chráněna před běžnými geologickými riziky.

K dalším prioritám uplynulých čtyř let patřilo řešení protipovodňové bezpečnosti obce Hřensko a snížení rizik pro její pracovníky, pečující o obecní majetky na území národního parku. Ve spolupráci se správcem vodního toku a obcí Hřensko bylo nutné řešit kmeny stromů spadlé do říčky i odumřelé stromy hrozící bezprostředně pádem na obecní cestu nebo do plavební dráhy v soutěskách Kamenice.

Zvláštní pozornost věnovala Správa parku v rámci protipovodňové prevence nebezpečným akumulacím dřeva v říčce Kamenici. Kmeny stromů odumřelých po požáru v úzkém říčním kaňonu v některých místech tvoří takzvané nápěchy, zadržující další naplavený materiál. Při náhlém protržení by následná povodňová vlna mohla zhoršit případné škody v níže položeném Hřensku. Správa parku proto od roku 2025 ve spolupráci s obcí a Povodím Ohře rizikové nápěchy postupně odstraňuje. V nejhůře dostupných částech Divoké soutěsky bylo nutné nasadit vrtulník, který z koryta vynesl desítky kmenů o celkové hmotnosti 23 tun.

Rozšířen byl rovněž monitoring skalního prostředí. Kapacity skalní čety posílili pracovníci zaměstnaní prostřednictvím odborně zaměřeného projektu Firerisk, zvýšil se počet sledovaných míst a intenzivněji jsou kontrolovány skalní svahy nad obcí, komunikacemi i turistickými trasami. Zvláštní pozornost byla věnována soutěskám Kamenice, kde se kombinují rizika spojená s padajícími stromy, uvolňováním kamenů a obtížnou dostupností. Výsledky monitoringu slouží jako podklad pro cílené sanace i pro rozhodování o bezpečném provozu na cestách vedoucích pod skalami nebo v příkrých svazích.

Obnova turistické infrastruktury

První práce na obnově turistické infrastruktury začaly bezprostředně po skončení hasebního zásahu.

Bylo nutné prověřit stav cest, lávek, zábradlí a dalších zařízení, vyznačit nebezpečné úseky, případně odstranit nejakutnější rizika. V následujících týdnech a měsících se postupně dařilo obnovit přístup k části turistických cílů, zatímco v místech s nejvyšším nebezpečím pádu stromů a kamenů musely zůstat zachovány uzavírky pro veřejnost. V rámci provozního provizoria bylo s omezeními reálně zachovat přístup pro návštěvníky k Pravčické bráně a do Divoké soutěsky.

Obnova neznamenal pouze jednorázové odstranění následků požáru. Ohořelé a požárem oslabené stromy postupně odumíraly a hrozily pádem i v dalších letech, bezpečnostní situace se průběžně měnila. Například k udržení provozu Divoké soutěsky a přístupových tras do ní proto bylo zapotřebí každoročně před zahájením provozu stav stromů v okolí kontrolovat a nebezpečné odtěžit.

Pro zachování turistického propojení jednotlivých cílů Správa parku v řadě případů ve spolupráci s Klubem českých turistů prováděla dočasné přeložky značených cest tak, aby zůstala zachována co největší část turistické sítě. Ve spolupráci s obecně prospěšnou společností České Švýcarsko byl vytvořen provizorní informační systém pro návštěvníky, ve spolupráci s Ústeckým krajem pak upraven provoz veřejné hromadné dopravy tak, aby zůstala zachována možnost plánování výletních okruhů.

Náhradní spojení za dočasně uzavřenou Gabrielinu stezku přináší Mlýnská cesta vedoucí z Mezní Louky přes požárem zasažené území k rozcestí Tři prameny. Dnes je cesta stále alternativou pro přístup k Pravčické bráně od Mezní Louky, veřejnost na ní může pozorovat postupující obnovu lesa, nabízí atraktivní výhledy k Bráně a masívu Křídelních stěn a je zpestřena také vyhlídkovou plošinou Fénix.

Úplné zpřístupnění Edmundovy soutěsky i Gabrieliny stezky představuje dodnes značnou výzvu. Důležitou zkušenost přinesla testovací těžba na svahu nad Edmundovou soutěskou. V roce 2023 bylo na ploše přibližně jednoho hektaru odstraněno několik desítek stromů s využitím horolezecké techniky. Zásah sice snížil riziko pádu stromů, současně však odkryl povrch svahu a zvýšil nebezpečí eroze a uvolňování kamenů. Vyhodnocení ukázalo, že plošné odstranění stromů podél cest by nebylo jednoduchým ani trvalým řešením, založilo by na vznik dalších bezpečnostních rizik a současně by představovalo značné poškození chráněné přírody.

Při hledání dalšího postupu Správa parku nechala zpracovat posouzení od širšího spektra odborných institucí a dalších specialistů. Z těchto posudků vyplývá, že bezpečnost návštěvníků na konkrétních cestních úsecích lze spíše postupně řešit kombinací monitoringu, cílených zásahů, technických opatření a provozních omezení, která lze přizpůsobovat aktuální situaci.

I díky sdílení získaných poznatků s obcí Hřensko, doplněných o další expertní posouzení zadaných přímo obcí, se v roce 2025 veřejnosti v dílčím úseku opět otevřela Edmundova soutěska, v níž obec provozuje plavbu na pramicích a spravuje svou další infrastrukturu. Díky zvolenému postupu obce lze do budoucna předpokládat postupný návrat návštěvníků do dalších – dnes nepřístupných – úseků soutěsek Kamenice, aniž by byla podceňována bezpečnostní rizika.

Nová infrastruktura pro návštěvníky

Obnova po požáru z roku 2022 není zaměřena pouze na návrat k původnímu stavu. Správa parku u uplynulých čtyřech letech v zasaženém území vytvořila nový turistický cíl, připravila a zrealizovala novou turistickou trasu, v nejbližších letech navíc vzniknou další nabídky pro návštěvníky v oblasti Hřenska a Mezní Louky.

Na Mlýnské cestě vznikla v roce 2025 vyhlídková plošina Fénix, která nahradila dřívější jednoduché vyhlídkové místo s dalekohledem. Nabízí pohled na požárem zasaženou krajinu a umožňuje

návštěvníkům sledovat její proměnu v čase. Součástí vyhlídky je dalekohled nasměrovaný ke skalám v okolí Pravčické brány a velkoformátové fotografie přibližující obnovu přírody po požáru. K vyhlídkové plošině se snadno dostanou i cyklisté a ve směru od Mezné je díky bezbariérovému provedení dostupná také lidem s pohybovým hendikepem.

Po víceleté přípravě a ověřování potenciálních dopadů na chráněnou přírodu národních parků České a Saské Švýcarsko byla v dubnu 2026 byla otevřena nová přeshraniční turistická trasa mezi Hřenskem a Schmilkou. Otevření předcházelo vytvoření tělesa cesty v prudkém lesním svahu bezprostředně při státní hranici. Kromě tradičních návštěvnických cílů propojuje nový - více než dvoukilometrový úsek - také vyhlídku Fénix s německým naučným areálem „Cesta do divočiny“.

Další záměry v oblasti Hřenska a Mezní Louky jsou součástí projektu České Švýcarsko - moderně a udržitelně, jehož realizace začala v roce 2026 a který byl finančně podpořen z Programu švýcarsko-české spolupráce. V Mezní Louce vznikne zcela nové návštěvnické centrum s interaktivní expozicí věnovanou spontánní obnově lesů po kůrovcové gradaci a požáru. Rozšíření se dočká oblíbený areál Rysí stezky, který je ideálním místem pro rodiny s dětmi nebo menší školní skupiny. Jeho nová část zavede návštěvníky přímo do obnovujícího se území a hravou formou představí, co vše se děje v obnovujícím se lese. Přímou v Mezní Louce vznikne také nová pěší cesta od parkoviště směrem k Mezné. Návštěvníci tak nebudou odkázáni na pohyb podél frekventované asfaltové komunikace.

Rozsáhlý projekt zahrnuje také přípravu úplné projektové dokumentace pro opravu přístupové cesty od Tří pramenů k Pravčické bráně. Jde o velmi vytiženou trasu, jejíž technický stav vyžaduje komplexní řešení. Zpracována bude rovněž studie opětovného zpřístupnění Gabrieliny stezky. Ta má určit, jakým k přírodě šetrným způsobem lze snížit rizika spojená s pádem stromů či kamenů ze strmých - ohněm narušených - svahů a umožnit tak návrat návštěvníků na tuto oblíbenou trasu.

Rozsáhlý systém požární prevence

Bezprostředně po požáru začala Správa Národního parku České Švýcarsko budovat systém opatření, jehož cílem je především předcházet vzniku dalších požárů, zachytit je v co nejranější fázi a usnadnit zásah hasičských jednotek v obtížně přístupném terénu.

Jedním z prvních kroků bylo zpracování studií zaměřených na stav odumřelých stromů v okolí obcí a na možnosti snížení požárních i mechanických rizik. Na ně později navázal specializovaný dokument zabývající se zdoláváním lesních požárů v podmínkách Českého Švýcarska. Výsledky studií se promítly do bezpečnostních těžeb v okolí sídel, cest a další infrastruktury. Na vybraných místech byly odstraněny souše a část ležícího dřeva. V současné době odstraňování souší i ležícího dřeva v místech, kde to je smysluplné, pokračuje. Vytěžené plochy jsou následně zalesňovány listnatými dřevinami, které do budoucna budou mít vyšší požární odolnost, zejména bukem a dubem.

Výrazně byla posílena dostupnost hasební vody. Na území parku bylo v uplynulém období umístěno pět velkoobjemových nádrží o kapacitách od 50 do 100 tisíc litrů a obnovena byla historická nádrž o objemu 70 tisíc litrů. Hlavní zdroje tak dohromady pojmu 390 tisíc litrů vody. Doplnují je více než desítky menších nádrží a dvě mobilní přepážky na říčce Křinice, usnadňující čerpání vody v obdobích s nízkým průtokem.

Správa parku dnes disponuje i další speciální výbavou, například čtyřkolkou s hasicí nástavbou, která se dostane i do míst nepřístupných pro běžné cisterny. Terénní pracovníci mají k dispozici zádové hasicí vaky, ochranné prostředky a další vybavení pro prvotní zásah. Smyslem není nahrazovat hasiče, ale umožnit zaměstnancům správy parku zasáhnout proti malému ohnisku ještě před jeho rozšířením nebo podpořit hasičské jednotky ještě více, než znalostí terénu.

Důležitou součástí preventivního systému je monitoring území pomocí dronů vybavených termokamerami. Ty dokážou vyhledávat v obdobích sucha vyhledávat kouř a kontrolovat potenciálně nebezpečná místa, při požáru pak hledat skrytá ohniska, kontrolovat obtížně přístupná místa a po zásahu sledovat, zda nedochází k opětovnému rozhoření. Správa parku dnes provozuje dvě terénní dronové stanice, které umožňují zahájit průzkum území v krátkém čase prakticky z jakéhokoli místa s rychlým internetovým připojením.

Po požáru v roce 2022 byla Správa parku posílena také personálně. Přibyli další strážci a vznikla samostatná pozice požárního preventisty. V obdobích zvýšeného nebezpečí tak lze území intenzivněji kontrolovat, strážci přírody mohou také efektivněji dohlížet nad dodržováním pravidel pro návštěvu národního parku.

Správa parku v komunikační rovině pracuje také s návštěvníky, po které vytvořila takzvaný požární semafor. Ten propojuje aktuální stupeň požárního nebezpečí s konkrétními pravidly pro návštěvu parku. S rostoucím rizikem se postupně zpřísňují preventivní opatření – od omezení nočního vstupu až po pohyb pouze po značených turistických trasách. Pravidla jsou průběžně zveřejňována na webu, informačních místech a přímo v terénu. Cílem je, aby veřejnost s předstihem věděla, jaké podmínky v parku platí a proč jsou dočasná omezení potřebná.

Klíčová je spolupráce s Hasičským záchranným sborem, jednotkami dobrovolných hasičů, obcemi i německými partnery. Společně probíhají praktická cvičení, kondiční jízdy hasičské techniky a ověřování průjezdnosti zásahových cest. Pro hasiče Správa parku vyvinula speciální mapovou aplikaci fungující také bez internetového připojení. Obsahuje kategorizaci cest z hlediska průjezdnosti pro techniku, umístění zdrojů hasební vody, důležité orientační body a navigační údaje potřebné pro pohyb v členitém skalním terénu.

Požární prevence a podmínky pro zdolávání požárů byly zapracovány také do nedávno regionem konsensuálně schválených Zásad péče o Národní park České Švýcarsko. Díky tomu nejsou jednotlivá opatření pouze reakcí na událost roku 2022, ale stala se dlouhodobou součástí plánování péče o území. Vzniklý systém je svým rozsahem v rámci České republiky výjimečný a výrazně přesahuje povinnosti, které běžným vlastníkům lesů ukládají právní předpisy.

Rozsah a kvalitu přijatých opatření ocenila také odborná veřejnost. Projekt nazvaný Soubor opatření v protipožárním managementu v NP České Švýcarsko po požáru v roce 2022 realizovaný ve spolupráci Správy národního parku a Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje získal v celostátní anketě Hasič roku 2025 druhé místo v kategorii Projekt roku. Ocenění převzali zástupci správy parku v dubnu 2026.

Správa parku nadále hledá způsoby, jak systém požární prevence zlepšit, s důrazem na předcházení vzniku požárů nebo alespoň jejich včasnou detekci. Zkušenosti z roku 2022 i z menších požárů v následujících letech průběžně vyhodnocuje a promítá je do vybavení, organizace hlídek, spolupráce s hasiči i komunikace s návštěvníky.

Správa Národního parku České Švýcarsko

Tomáš Salov, tiskový mluvčí

tel.: 412 354 049

e-mail: t.salov [at] npcscz

Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 200

e-mail:tiskove [at] mzp.gov.cz (tiskove[at]mzp[dot]gov[dot]cz)

Požár NP České Švýcarsko

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/ctyri-roky-po-velkem-po-zaru-more-zelene-novinky-pro-navstevniky-postupna-obnova-turistickych-tras-a>